

Lista Fuglestasjon 2021

Brunvarsler (Brown Shrike, *Lanius cristatus*) var tidligere ikke registrert i stasjonsområdet til Lista Fuglestasjon. Denne fuglen ble registrert ved Lista Fyr 13.–28. november 2021, og er første funn også for Agder fylke. Foto: Gunnar Gundersen.

Aïda López

Overvåking 2021

Lista Fuglestasjon gjennomførte i 2021 sin 32. sesong med overvåking av fugletrekket i området ved Lista Fyr. Overvåkingen foregikk fra 15. mars–10. juni og 15. juli–15. november med standardisert nettfangst og trekkteLLinger.

Fangsttallene ved fuglestasjonen for 2021 havnet samlet sett under gjennomsnittet. Dette skyldes hovedsakelig at høstfangsttallet var 36 % lavere enn normalt. Vårfangsten ved fuglestasjonen var 9 % over gjennomsnittet. Totalt ble det registrert 2 596 individer i standardfangsten, noe som er det nest laveste antallet siden 1990. Også feltregistreringene viser at bekymringsfullt mange av artene hadde spesielt lave antall i 2021.

Ved stasjonen har vi brukt minimum tre timer hver morgen på å telle fugler på trekk langs kysten. Dette tilsvarer minst 630 timer med tellinger i løpet av vår- og høsts sesongen.

Vårsesongen

Det var en lang periode med kjølige tempera-

turer om våren i april og tidlig i mai. Siden mars var svært mild, var temperaturen om våren samlet sett normal, med 0.1 °C over gjennomsnittet fra 1. mars til 31. mai. Veldig mange av dagene da temperaturen lå over normalen var før sesongen kom i gang 15. mars, eller helt i starten av sesongen i slutten av mars. I tillegg var temperaturen bedre i slutten av mai, men stort sett var det kaldt i den perioden de fleste artene ankommer.

Det var mindre enn halvparten av normal nedbør i april, mens det regnet mer enn vanlig i løpet av mai.

Ringmerking: Totalt 901 fugler av 50 forskjellige arter ble ringmerket (gjennomsnitt 1990–2020 for våren er 828). Antall fugler ringmerket denne våren var **9 % over gjennomsnittet** og antall arter var høyere enn i 2020.

Trostene ble ringmerket i lave antall. Gjerdesmett derimot hadde høye ringmerkingstall denne våren. To svartstruper ble merket, og det var et

Fire skjestork (*Eurasian Spoonbill, Platalea leucorodia*) ble plutselig sett kretsende over fyrbakken den 5. juni. Foto: Jan Erik Røer.

par som hekket i området. Dette er andre gangen svartstrupe hekker i fyrområdet siden 1990. I tillegg ble en nattergal merket denne våren. Det skjer ikke hvert år.

Finkefuglene og flere spurver hadde våren 2021 generelt svært lave ringmerkingsantall. Dette inkluderer bokfink, grønnfink, grønnsisik, tornirisk og grå-/brunsisik, samt pilfink og buskspurvvene gulspurv og sivspurv. Våren 2021 var tredje året på rad uten rosenfink i nettene. Gråspurv og til dels bergirisk ble imidlertid ringmerket i antall over gjennomsnittet.

De fleste sangerne ble merket i høye antall. Myrsanger, gulsanger, møller, torsanger, hagesanger, gransanger og løvsanger viste høyere tall enn normalt. Hagesanger, munk og løvsanger hadde merketall hhv. 77.7 %, 93 % og 56 % over gjennomsnittet. I tillegg ble en busksanger og en bøksanger merket denne våren. Sju svart-hvit fluesnappere ble ringmerket denne våren, mens normalen bare er litt over tre individer.

Overvåking av steinskvettes hekking i stasjonsområdet ble ikke gjennomført som normalt i 2021. Færre ringmerkere og personell var til-

gjengelige denne våren da koronasituasjonen gjorde dette vanskelig. Ut fra observasjoner antar vi at bestanden var svak eller at det var en dårlig hekkesesong, med bare sju reir funnet i fyrområdet (Gunnarhaug, Vågsvollvåien og Vågsvollvika).

Observasjoner: Noen arter skilte seg ut og ble registrert i svært høye antall. Toppskarv, svarthalespove og alke hadde alle sitt høyeste eller nest høyeste antall siden starten i 1990.

Også en del andre arter sjøfugler på trekk hadde høye antall i tillegg til artene nevnt ovenfor. Brunnakke, siland, islom, havørn, fiskemåke og lunde ble observert i langt høyere antall enn normalt. Knekkand, skjeand, laksand og havhest derimot ble sett i antall mellom 45 % og 89 % under gjennomsnittet.

For mange vadere har antall individer blitt mye lavere de siste 5–6 årene. Denne våren ble sandlo, heilo, vipe, brushane, enkeltbekkasin, lappspove, småspove, rødstilk, gluttsnipe, steinvender og skogsnipe registrert med lavere tall enn normalt. Grønnstilk og svarthalespove derimot var mer tallrike enn vanlig.

En lappsanger (Arctic Warbler, *Phylloscopus borealis*) ble fanget i nettene ved fyret under Bird Racen lørdag 28. august 2021! Dette var første funn av arten både for stasjonsområdet og Farsund kommune. Foto: Gunnar Gundersen.

Det registrerte antallet vipe i området var et av de laveste siden 1990, med 880 individer observert i løpet av våren. Ingen vipepar holdt seg i området og det var følgelig ingen hekkefunn.

Høstsesongen

Høsten var mildere enn normalt, med 1 °C over gjennomsnittet fra juli til oktober. I oktober var temperaturen hele 2 °C over normalen. Nedbørsmengden var mye mindre enn normalt denne høsten. Tørrest var september med 86 % mindre nedbør enn normalt. Det var totalt 25 dager uten ringmerking på grunn av dårlig vær denne sesongen (sammenlignet med 22 dager i 2020).

Ringmerking: Totalt 2 596 fugler av 57 forskjellige arter ble ringmerket (gjennomsnitt 1990–2020 for høsten er 4 062). Antall fugler ringmerket høsten 2021 var **36 % under gjennomsnittet** for den standardiserte fangsten. Det ble merket hele 10 færre arter enn i 2020.

De store trostene ble som i 2020 ringmerket i lave antall. Svarttrost, rødvingetrost og måltrost ble ringmerket i antall mellom 39 % og 67 % under gjennomsnittet. I tillegg ble 2021 første året uten noen gråtrost i nettene (gjennomsnittet er 16 individer). Andre arter av småtroster som rødstrupe, buskskvett og steinskvett hadde også

en dårlig sesong med henholdsvis 18 %, 45 % og 33 % lavere merketall enn normalt.

Alle meiser, finkefugler og buskspurver hadde også svært lave ringmerkingsantall høsten 2021. Det samme gjaldt de fleste sangerne, slik som løvsanger, munk, hagesanger, møller og tornsanger (ringmerket mellom 30 % og 73 % under gjennomsnittet). Gransanger og sivsanger ble imidlertid ringmerket i tall over normalen.

Utenfor den standardiserte ringmerkingen farge-merket vi skjærpiplerke med lyd og feller. I tillegg brukte vi i 2021 klappfeller med melormlarver for å tiltrekke flere fugler. Totalt 138 individer ble fanget i fellene, noe som var det høyeste antall siden vi begynte dette prosjektet i 2015 (17 ind. fanget i 2020). Høsten 2021 ble det fanget seks perleugler. Fangsten foregår om natta og ved bruk av lyd, og er derfor ikke en del av den standardiserte ringmerkingen.

Observasjoner: I vårt observasjonsmateriale har noen arter blitt registrert i svært høye antall, slik som sandlo, rugde, krykkje, lomvi, toppskarv, svartkråke, kråke og bjørkefink. Alle artene hadde i 2021 rekordtall eller nært rekordtall siden starten av overvåkingen i 1990.

Blant sjøfuglene ble gravand, havelle og smålom observert i høyere antall enn normalt. Noen arter viste imidlertid veldig lave tall denne høsten. Dette er arter som i tillegg har vist en tilbakegang de siste årene: Krikkand, hettemåke, sildemåke, havhest og makrellterne. De to sistnevnte artene hadde de laveste antall noensinne denne sesongen (siden 1990). En hel del vadere ble også registrert med lave tall denne høsten.

Det er brukt mange timer på å dekke studieområdet til stasjonen. Totalt 236 arter ble sett i 2021. Fire av disse var nye for stasjonen: storfugl, brunvarsler, lappsanger og halsbåndfluesnapper. Mange uvanlige arter ble sett i tillegg til disse. Vi kan nevne spesielt: stripegås, brilleand, lappfiskand, avosett, sabinemåke, kaspimåke, fjelljo, stork, skjestork, egretthege, silkehegre, svartglente, spurveugle, hubro, bieter, gulbrynsanger, fuglekongesanger, busksanger, rødtoppfuglekonge, rosenstær, nattergal, dvergfluesnapper, ørkensteinskvett, sitronerle, gulirisk, dvergspurv og vierspurv. Brunvarsleren og lappsangeren er henholdsvis første og andre funn for Agder fylke.

Slevdalsvann

Fra 1. august til 31. oktober ble det drevet daglig ringmerking i Slevdalsvann naturreservat. Ringmerkingen er primært rettet mot kjerrangere og våtmarksarter. Ringmerkingen er ikke standardisert og lokkelyd brukes her for å øke fangsten.

I 2021 var totalt 16 nett oppe (inkludert fem nett i sivet) som resulterte i 6 967 ringmerkede fugler av 66 forskjellige arter (to arter flere enn året før). Noen interessante arter i nettene var 1 hornugle, 1 fuglekongesanger, 1 brunsanger, 1 trostesanger, 1 vannsanger, 2 åkersanger, 2 busksanger, 1 sibirpiplerke, 1 tundrapiplerke og 1 dvergspurv. Rugde ble merket for første gang ved vannet i 2021.

Et rekordantall av sivsanger (1 469) ble merket, mens 1 028 munk og 801 hagesanger ble ringmerket denne høsten, noe som også er bemerkelsesverdige antall! Bare 17 skjeggmeis ble merket i 2021 – et lavt antall. Årsaken var trolig en tørr høst uten vann under nettene.

Publikum

Fuglestasjonen har fortsatt å guide skoler og private besøkende i samarbeid med Besøks-senter Våtmark Lista. 21 grupper har fått om-

En tundrapiplerke (Pechora Pipit, Anthus gustavi) ble merket i Slevdalsvann den 25. september. Dette er andre funn for Agder. Den første ble ringmerket samme sted i 1991. Foto: Gunnar Gundersen.

visning av fuglestasjonen i løpet av året. Til tross for covid-19 lyktes vi med å veilede nesten dobbelt så mange som i 2020.

Vi tilbød også i 2021 ringmerkingskurs for nybegynnere. Dette er en kombinasjon av 2,5 timer teori og 10 timer praksis i feltet. Standardisert ringmerking, identifikasjon, biometriske målinger, alder, kjønn og myting er noe av innholdet. Kurset om våren ble avlyst pga. korona, og kurset om høsten ble utført med fire deltakere fra hele Norge.

Lørdag 28. august arrangerte vi Lista Bird Race. Det var i år et redusert program med bare Lista Bird Race, grilling og quiz, uten foredrag på lørdag eller publikumsdag på søndag. Dette

Til tross for regn, vind og korona kunne fuglestasjonen gjennomføre nok et vellykket ringmergingskurs høsten 2021! Veldig engasjerte folk og mye å lære. Foto: Aïda López.

Daværende klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn slipper en vendehals (Eurasian Wryneck, *Jynx torquilla*) etter ringmerking 5. august 2021 i samarbeid med stasjonssjef Aïda López. Foto: Thomas Grønvold.

hovedsakelig pga. vanskelig planlegging grunnet korona. Til tross for et mer beskjedent opplegg, var det bra oppslutning og til og med en ny art for stasjonen dukket opp i nettene! Lagene registrerte totalt 117 arter i et begrenset område som inkluderte Lista Fyr og Slevdalsvann.

Bemanning

Aïda López har vært ansatt som stasjonsleder i 2021. Vårsesongen ble drevet av Nils Helge Lorentzen, Charlotte Hallerud, Jan Erik Rør og Aïda López som alle erstattet Rubén Piculo, som ikke fikk lov til å ankomme Norge på grunn av covid restriksjoner. Høstsesongen ble i starten drevet av Gunnar Gundersen og Aïda López, og senere hovedsakelig drevet av Rubén Piculo. Fuglestasjonen hadde fire frivillige fra Tyskland, Frankrike og Norge. Alle frivillige i løpet av høsten har oppholdt seg i en lengre periode (5–14 uker), noe som gjorde deres opphold under pandemien mulig.

Forskning og overvåking

Vi er fortsatt involvert i radiotelemetriprosjektet for spurvefugler i Norge, i samarbeid med fuglestasjonene på Mølen, Store Færder og Jomfruland.

To antenner ble installert på Lista høsten 2019. Dette gjør at vi kan følge bevegelsene av individuelle fugler under deres mellomlanding. Nanotaggene som brukes er fra Motus Wildlife Tracking System, som er et internasjonalt samarbeidende forskningsnettverk som bruker koordinert automatisert radiotelemetri for å lette forskning og utdanning om økologi og vern av trekkende fugler og andre dyr.

I løpet av 2021 ble totalt ni nanomerker påsatt på rødstrupe (1), steinskvett (2), sivspurv (1) og bjørkefink (5).

Gjennom radiotelemetri er det mulig å lære mer om mellomlandingsatferd og timing av avgang samt avgangsretninger, spesielt hos natttrekkende spurvefugler.

Spesielle besøk

Flere politikere fra Venstre besøkte i august 2021 Lista Fuglestasjon: klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn, representanten for Agder fylke (Ingvild Wethrus Thorsvik), partileder for Farsund kommune (Anita Vestøl), fylkestingsrepresentant Beate Marie Johnsen og styremedlem Harald Schuitema. BirdLife Norges generalsekretær Kjetil Solbakken kom for å støtte oss under besøket.

Vi presenterte arbeidet vårt gjennom de siste 31 årene for dem. Vi har samlet systematiske fugletrekke-data som viser at vår database er unik. Lista Fuglestasjon er den eneste fuglestasjon i Norge med en heltidsansatt, og stasjonen er truet med kutt i bevilgningene.

Tilskudd til drift av stasjonen i perioden 2021–2024

Vi fikk i løpet av året tilsagn om et årlig tilskudd på kr 200 000,- for perioden 2021–2024 fra Agder fylkeskommune. Tilskuddet skal i hovedsak dekke deler av de årlige kostnadene knyttet til lønn, godtgjørelser, utstyr og reiseutgifter til daglig ledelse ved stasjonen, samt til de frivillige ornitologer som deltar i arbeidet ved stasjonen.